

EESTI KINNISVARATURG 2001. AASTAL

Eessõna

Käesolev ülevaade on seitsmes Maa-ameti koostatud kokkuvõtte kinnisvara võõrandamistingutest. Kokku on laekunud 2001. aastal 11513 kinnisvara, 13540 vallasvara (kinnistamata korterid ja hooned) ja 144 kinnisasjana käsitletavat (hoonestusõigus, korteriomand, nõudeõigus) võõrandamistingut.

Tehingute andmebaas ja tehinguandmete laekumine

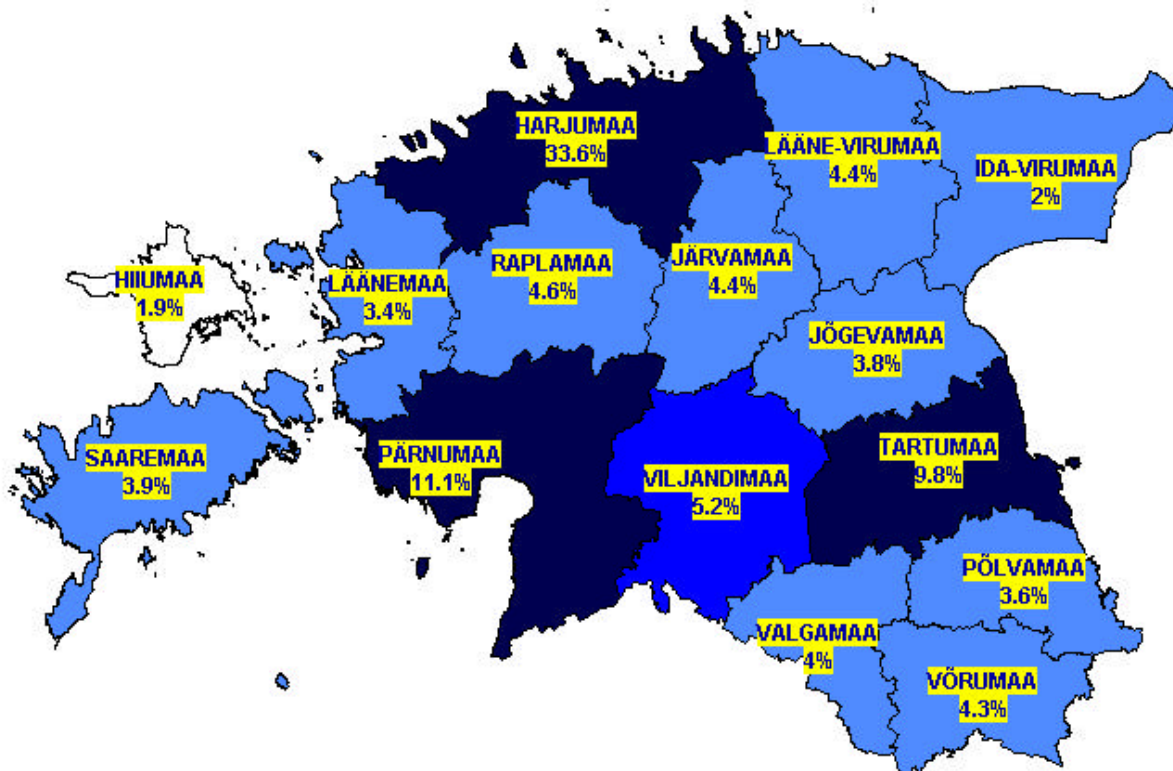
Tehingute andmebaas on üks maaregistri osa, mis tugineb maa hindamise seadusele ja maakatastriseadusele. Tehingute andmebaasi andmed on maa korralise ja erakorralise hindamise alus. Tehinguid hakati süsteemselt koguma ja tehinguregistrisse kandma alates 1997. aastast.

Vastavalt maa hindamise seadusele ja asjaõigusseaduse rakendamise seadusele laekusid kinnisvaratehingute andmed notaritelt omavalitsuste kaudu Maa-ametile. Täiendatud maakatastriseaduse alusel 2001. aasta jooksul tehinguandmete laekumise kord muutus. Otse notaritelt

hakkasid laekuma ehitiste kui vallasvara (korterid, hooned) tehingute andmed, mis siiani tehingute andmebaasi ei laekunud. Kinnistute müügi andmed aga hakkavad liikuma notaritelt kinnistusregistrisse ja sealt maaregistrisse tehingute andmebaasi. Kinnisasja võõrandamistingud, kus on riigil ostueesõigus, laekuvad notaritelt otse tehingute andmebaasi.

2001. aastal on laekunud 25197 kinnis- ja vallasvara tehingut (kinnistamata korterid ja hooned). Tehingute arvu 2,5- kordne tõus, võrreldes 2000. aastaga, on seotud lisandunud kinnistamata korterite ja hoonete tehinguandmete laekumisega. Koos kinnistamata korterite ja hoonete tehingutega on tehingute arv käesoleva aasta esimese aprilli seisuga 55473. Nendest 37871 on kinnisvaratehingud, 17097 vallasvaratehingud ja 505 kinnisvarana käsitletavat tehingud. Kinnisvara all mõeldakse kinnistatud maatükke koos oluliste osadega.

Kinnisvaratehingute aktiivsus maakondade lõikes 2001. aastal

Nagu varasematel aastatel, on ka sellel aastal toimunud kõige rohke tehinguid Harjumaal (33,6%), kusjuures tasapisi on vähenenud tehingute arv Tallinnas (13,3%) ja suurenenud sooritatud tehingute arv Tallinnat ümbritsevas valdades, kus tehingute arv on 16,9% kogu tehingute arvust. Harjumaale järgnevad Pärnumaa (11,1%)

ja Tartumaa (9,8%), kusjuures ka siin on linnadel tehingute hulga osas oluline koht maakonnas. Ülejäänud maakondades on see näitaja 1,9 – 5,2% vahemikus. Tasapisi on ka Ida-Virumaal (2,0%) kinnisvara tehingute arv hakanud kasvama ja on jätnud Hiiumaa (1,9%) punase laterna ossa tehingute arvult kui ka tehingutemaksumuselt.

Kinnisvaratehingud maakondades

Kinnisvaratehingute arv maa sihtotstarbe järgi

Maakonnad	Muud tehingud*	Kokku	M		E		Ä		T		Muud	
			I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa
		2001.a.										
Harju	29	3871	266	282	1261	1479	59	87	54	81	130	172
Hiiu	2	223	65	107	11	26	1	3	3	2	4	1
Ida-Viru	2	234	47	61	69	43	2	4	0	2	2	4
Jõgeva	7	434	163	180	28	38	2	6	4	4	5	4
Järva	1	506	202	154	60	71	5	5	1	6	1	1
Lääne	17	390	98	112	58	79	9	10	6	3	8	7
Lääne-Viru	1	501	176	147	71	79	6	5	6	2	4	5
Põlva	0	409	152	154	33	25	3	3	5	5	15	14
Pärnu	16	1279	325	303	241	262	24	14	24	27	29	30
Rapla	4	528	135	150	110	112	5	3	1	3	4	5
Saare	9	450	194	150	47	30	11	7	5	0	4	2
Tartu	5	1131	162	144	288	387	25	19	14	22	27	43
Valga	2	465	139	148	63	77	13	10	3	2	7	3
Viljandi	10	601	201	174	93	82	7	14	11	5	9	5
Võru	39	491	150	214	50	48	0	8	6	3	4	8
Kokku	144	11513	2475	2480	2483	2838	172	198	143	167	253	304

* Kinnisvaratehingutena vaadeldavad tehingud: hoonestusõigusega, korteriomandiga, kasutusõigusega ja korteri hoonestusõigusega.

Märkus: M – maatulundusmaa (kõlvikud - haritav maa, looduslik rohumaa, õuemaa, metsamaa ja muu maa); E – elamumaa; Ä – ärimaa; T – tootmismaa; muud (ülejäänud sihtotstarvete ja mitme sihtotstarbega maaüksused kokku).

Kinnisvaratehingud suuremates linnades poolaastate kaupa

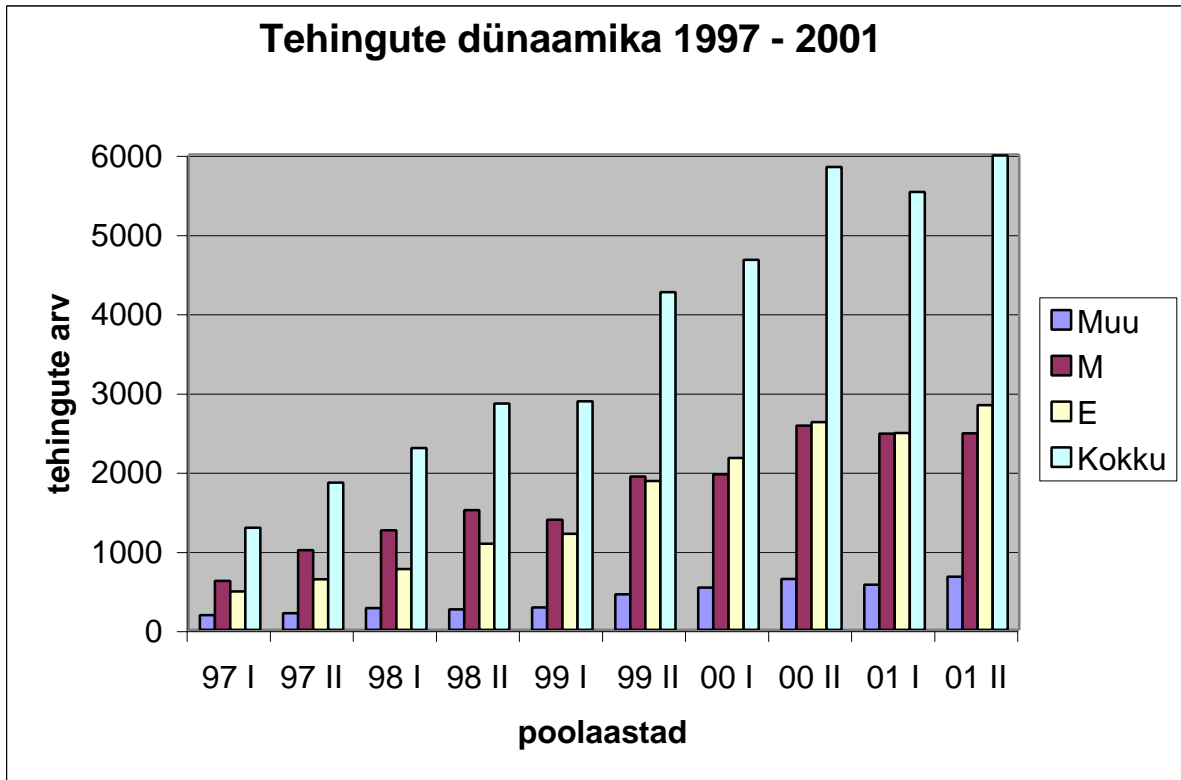
Linnad	Kinnisvaratehingute arv									
	Kokku		E		Ä		T		Muud	
	I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa	I pa	II pa
Tallinn	689	847	513	587	46	68	25	44	105	148
Tartu	230	279	177	219	23	15	9	17	21	28
Pärnu	134	141	100	113	18	12	6	7	10	9
Viljandi	57	57	43	43	6	8	4	1	4	5
Kuressaare	37	24	26	18	9	4	1	0	1	2
Haapsalu	25	28	18	19	5	5	2	1	0	3
Rakvere	20	24	16	19	1	1	0	1	3	3
Valga	43	45	34	40	5	5	1	0	3	0
Võru	16	29	15	18	0	6	0	1	1	4
Jõgeva	10	5	9	5	1	0	0	0	0	0
Jõhvi	24	11	23	8	1	2	0	0	0	1
Paide	20	22	17	17	2	2	0	3	1	0
Rapla	11	0	10	0	0	0	0	0	1	0
Põlva	11	11	5	3	3	2	2	2	1	4
Kärdla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maardu	72	66	65	57	0	0	4	7	3	2
Saue	25	30	23	28	0	1	2	1	0	0
Keila	20	22	19	21	0	1	0	0	1	0
Türi	18	24	13	21	3	1	1	2	1	0
Kohtla-Järve	15	13	15	9	0	1	0	1	0	2
Otepää	14	12	7	11	5	1	1	0	1	0

Tehinguandmed on grupeeritud maakasutuse sihtotstarbe alusel maakondades viide ja linnades nelja rühma. Elamumaaga toimus 46% ja maatulundusmaaga 43% tehingutest. Samas tuleb märkida, et Tallinna ümbruses ja mereäärsetes piirkondades ostetakse maatulundusmaad selleks, et võtta see kasutusele põhiliselt elamumaana, tootmismaana või ärimaana. Kasvanud on seal ka tootmis- ja ärimaadega tehtud tehingute arv - võrreldavaks isegi Tallinnas toimunud tehingutega (183 Tallinnas – 98 tehingut Harjumaa teistes omavalitsustes).

See viitab ettevõtete liikumisele Tallinnast välja, kus on soodsamad tingimused edasiarenemiseks. Linnadest on kinnisvaraturg aktiivsem Tallinnas, Tartus ja Pärnus, kus on toimunud üle 73% linnade tehingutest.

Alljärgnevalt esitatakse elamumaa ja maatulundusmaa tehingute dünaamika viimasel viiel aastal poolaastate lõikes. Eraldi on esitatud ka kõigi ülejäänud sihtotstarvetega toimunud tehingud ja tehingute koguarv.

Tehingute dünaamika 1997 - 2001

Võrreldes 2000. aastaga on tehingute andmebaasi laekunud kinnisvaratehinguid 10% rohkem.

Kuna 2001. aasta kinnisvara tehingute laekumine jätkub, siis teise poolaasta tulemused võivad kasvada 15% ja esimese poolaasta 5% ulatuses.

Erineva sihtotstarbega tehingute osatähtsus väärtuse, tehingute arvu ja müüdud pindalade järgi

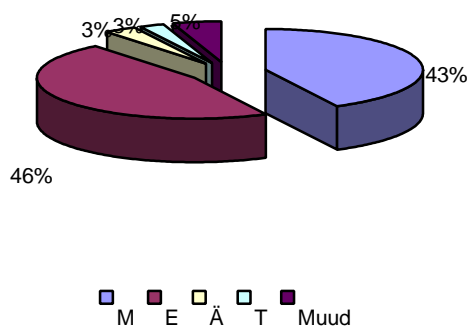
2001. aasta meile laekunud kinnisvaratehingute käigus vahetas omanikku üle 84329 hektarit maad, mis on 3780 ha võrra suurem 2000. aastal toimunud vahetusest. Põhiosa moodustas sellest maatulundusmaa (3403 ha) ja elamumaa (189 ha). Tehingute maksumuseks deklareerisid tehingus osalejad üle 5853 miljoni krooni 4805 miljoni krooni vastu 2000. aastal. Võrreldes 2000. aastaga kasvas 2001. aasta tehingute käive 1,22 korda. Kõige suuremal määral investeeriti elamumaa (37%) ja siis praktiliselt võrdsel tasemel maatulundus- ning ärimaasse (~19%). Suur osa

(30-40%) maatulundusmaasse paigutatud summadest on siiski seotud eesmärgiga kasutada ostetud maad elamumaa. Võrreldes 2000. aastaga on maatulundusmaad ostetud 1,41, elamumaa 1,29 ja tootmismaad 1,54 korda suurema ning ärimaad 1,12 korda väiksema summa eest.

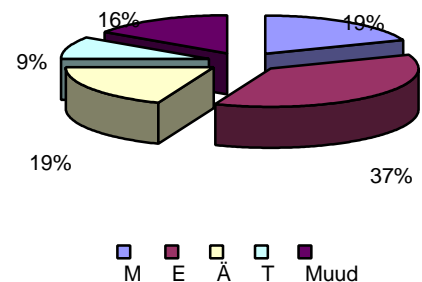
2001. aasta andmed sihtotstarvete järgi

Sihtotstarve	M	E	Ä	T	Muud
Tehingute arv	4955	5427	382	310	576
Maksumus mln kr	1122	2169	1102	547	913
Pindala, ha	80928	1223	197	304	1665

Tehingute arv sihtotstarbe järgi

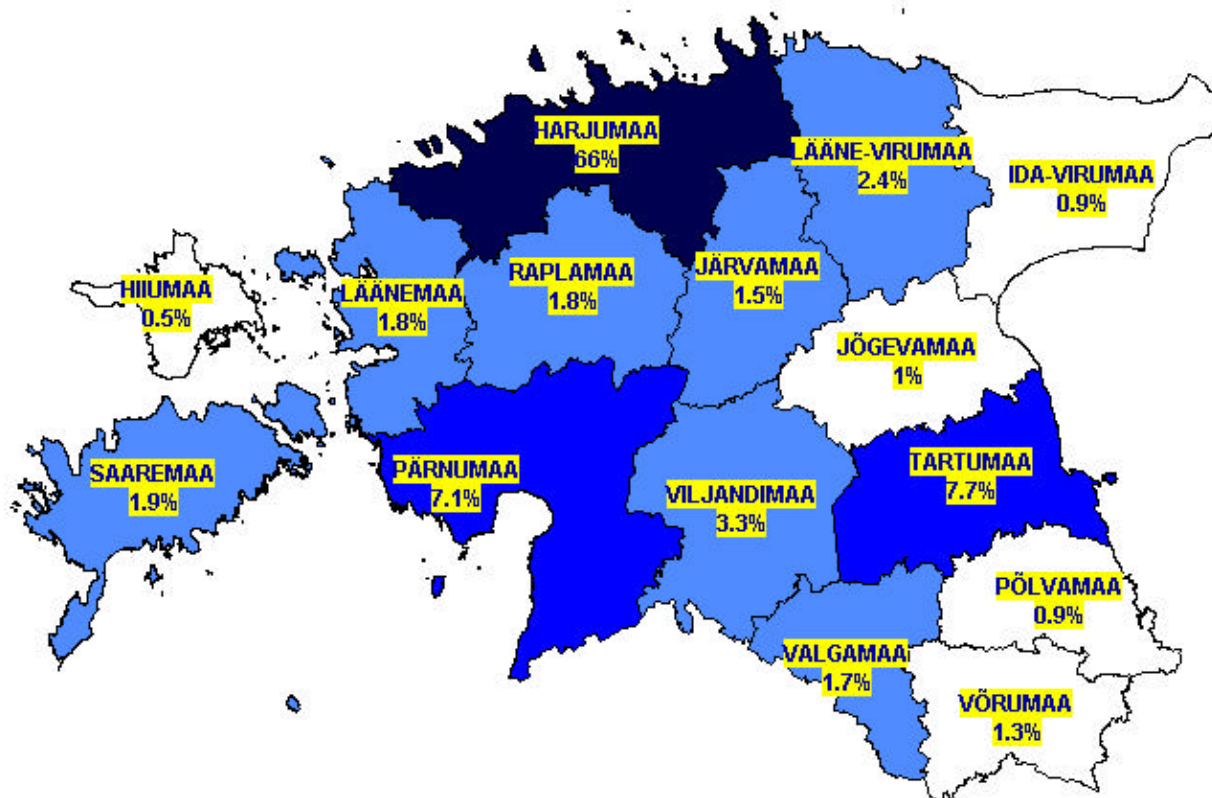
Tehingute jaotus väärtuse järgi

Kinnisvaratehingute kogumaksumus maakondade lõikes

Tehingute koguväärtuse alusel on jätkuvalt esikohal Harju maakond koos Tallinna linnaga (3863 mln kr), kuid Tartu maakond (452 mln kr) on asunud Pärnu maakonna (415 mln kr) asemele. Ülejäänud maakonnad saaks tinglikult jaotada kahte rühma: kus on tehtud alla 90 miljoni

(Hiiumaa, Ida-Virumaa, Põlvamaa, Jõgevamaa ja Võrumaa) ja 90 – 200 miljoni (Valgamaa, Läänemaa, Raplamaa, Saaremaa, Lääne-Virumaa, Viljandimaa ja Järvamaa) krooni eest kinnisvaratehinguid.

Elamumaa valdades

Valdade tabelis on võetud kokku külade, alevike ja alevite elamumaa vabaturu tervikkinnistute ostu-müügi tehingute andmed. Eraldi käsitletakse hoonestatud ja hoonestamata maa tehinguid. Ehituspotentsiaali iseloomustab kujukalt hoonestamata maa ostmine. Kuna Tallinna mõjupiirkonnas on kinnisvaraturg eriti aktiivne ja hinnad suure diferentsiga, siis esitati Harju maakonna andmed alajaotusega (kaks alajaotust). Tallinnaga piirnevad vallad on Harku, Jõelähtme, Kiili, Rae, Saku, Saue ja Viimsi.

Eraldi käsitletakse veel tegeliku elamumaaga (EE, EK, Ak, Sk - pindala kuni 5 000 m², kõlvikulise jaotusega) ja eluasemekohtade maaga (Eak; pindala üle 5000 m², kõlvikulise jaotusega) toimunud tehinguid. Eluasemekohtade maa on odavam kui sisuline elamumaa.

Elamumaa tehinguid oli analüüsis 1908, mis on 1,6 korda rohkem kui eelmisel aastal. Keskmised statistilised näitajad on ilma detailse analüüsita eksitavad, kuna tehinguid toimus vaid soodsates asukohtades, kus maa hind on kõrge. Atraktiivne on endiselt Tallinna lähikond. Tallinnaga piirnevates valdades toimus 50% ja Harjumaal kokku 61% tehinguid. Hoonestatud elamumaaga toimus Eestis 54% tehingutest, Harjumaal 59%. Hoonestamata maa tehingute osatähtsus oli Tallinnaga piirnevates valdades veelgi suurem - 63% ja Harjumaal kokku 71%.

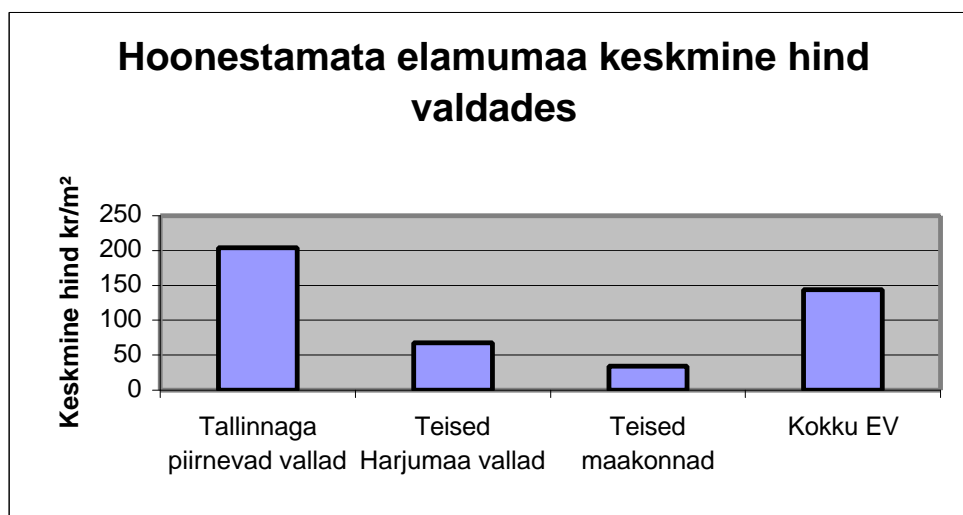
Hoonestamata elamukrundid on hoonestatud kruntidest üldiselt suuremad. Viimased on suures osas moodustatud ajal, mil krundi suurus oli piiratud. Nõutavamad on suuremad krundid ja selliseid tulebki käibesse üha rohkem.

Hoonestatud ja hoonestamata elamumaa (E-pindala ≤5000m², Eak >5000m²) tehingud valdades

Maakonnad	Hoonestatud maa				Hoonestamata maa				
	Arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingu kesk- mine hind kr	Arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Maksumus kr	Keskmine hind kr/m ²
E<5000 m²									
Tallinnaga piirnevad vallad	532	648799	1220	609548	420	739244	1760	148737972	204
Teised Harjumaa vallad	160	230138	1438	205810	53	109475	2066	7211055	68
Teised maakonnad	549	946509	1724	166155	194	432610	2230	14605322	34
Kokku EV	1241	1825506	1471	361344	667	1281329	1921	170554349	144
Eak >5000 m²									
Tallinnaga piirnevad vallad	20	176526	8826	1379000	19	280256	14750	22587570	124
Teised Harjumaa vallad	43	572933	13324	310116	9	89794	9977	4317500	54
Teised maakonnad	246	2959774	12032	129589	101	1132935	11217	17175690	16
Kokku EV	309	3709233	12004	235579	129	1502985	11651	44080760	35

Jätub maahindade diferentseerumine ja suurenemine. Tallinnaga piirnevates Harjumaa valdades oli hinnatõus, võrreldes eelmise aastaga - 18%, Harjumaa teistes valdades isegi 49% ning ülejäänud maakondades 24%. Kõige kallimalt osteti elamumaad Harjumaal Viimsi (keskmine hind 277 kr/m²), Saue (258 kr/m²), Harku (125 kr/m²) ja Jõelähtme (115 kr/m²) vallas. Keskmine hind kujunes maakondadest kallimaks Harjumaal 184 kr/m², Pärnumaal 47 kr/m² (kallimad hinnad Sauga vallas), Lääne-Virumaal 32 kr/m² (Vihula vald -Võsu, Käsmu), samuti Rapla (Kohila vald -Aespa), Tartu (Ülenurme, Luunja ja Tähtvere vald) ja Valgamaal (Otepää vald) – 28 kr/m². Seevastu kahes maakonnas (Jõgeva ja Järva) ja paljudes valdades ei toimunud hoonestamata elamumaaga mitte ühtki tehingut. Kui atraktiivsed piirkonnad välja arvata, siis ülejäänud territooriumil ostetakse elamumaad üldiselt harva ja madala hinnaga. Seni kõige aeglasema arenguga Ida-Virumaal oli siiski märgata kinnisvaraturu aktiivsuse tõusu Peipsiäärses Alajõe vallas (8 tehingut hoonestamata maaga, keskmine hind 11 kr/m²). Kallimaid tehinguid sooritati rohkesti Tallinnaga piirnevates valdades. Hoonestatud elamumaaga toimus

üle ühe miljoni krooni väärtusega tehinguid 109 (20%). Harjumaa teistes valdades oli selliseid tehinguid üks ja muudes maakondades oli neid vaid 5. Alla 100 000 kr väärtusega tehinguid oli Tallinnaga piirnevates valdades 43 (8%) ja teistes Harjumaa valdades 57 (44%) ja teistes maakondades veelgi rohkem. Eluasemekohtade maaga (Eak) on tehtud 438 tehingut. Näib, et eluasemekohtade maana on valdavalt vormistatud vaid hoonestatud maa. Selle osatähtsus tehingute arvust moodustas 71%. Hoonestamata Eak maaga on Harjumaal vaid 28 ja teistes maakondades 101 tehingut. Üle 5000 m² pindalaga kruntide keskmine maahind on neli korda madalam võrreldes väiksemate kruntide maahinnaga vabariigis. Suurte kruntide keskmine maahind Tallinnaga piirnevates valdades oli 124, teistes Harjumaa valdades 54 ja muudes maakondades 16 kr/m², seega keskmise hinnaga vabariigis 35 kr/m². Tegelikult on enamus eluasemekohtade maa tehingutest maa piirkondades vormistatud maatulundusmaa (M) tehingutena.

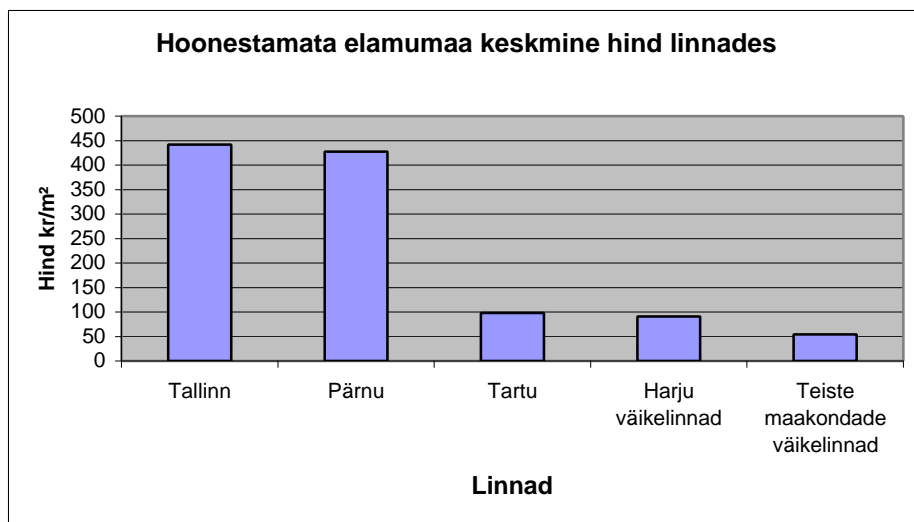
Elamumaa linnades

Võrreldes analüüsitud tehingute arvu 2000. aastaga on see suurenenud Tallinnas 20, Tartu 75 ja Pärnus 10 võrra. Seejuures hoonestatud elamumaa vastavad arvud olid Tallinnas 16, Tartus 60 ja Pärnus 2. Hoonestamata maa tehinguid oli rohkem Tallinnas 4, Tartus 15 ja Pärnus 12. Hoonestatud kruntide keskmine hind suurenes meie suurlinnades ja Harju väikelinnades, teiste maakondade väikelinnades keskmine hind isegi vähenes. See võib olla tingitud analüüsitud linnade valikust, kuna eelmisel aastal ei käsitletud kõiki väikelinnasid vaid tehti valikanalüüsi. Ka hoonestamata maa keskmine hind suurenes Tallinnas, Tartus ja Pärnus, vähenes aga väikelinnades. Kui juba eelmises analüüsis erines Tartu ja Pärnu keskmine maahind (vastavalt 89 ja 144 kr/m²), siis käesolevas on see veelgi rohkem muutunud Pärnu kasuks (98 ja 427 kr/m²). Seejuures on iseloomulik Tartu hindade väiksem diferents. Pärnu kinnisvaraturul on aga välja kujunenud kaks erineva atraktiivsuse ja hinnatasemega piirkonda (60-200 ja 1000-1400kr/m²).

Kinnisvaratehinguid tehti viies Harju maakonna ja 31-s teiste maakondade väikelinnas. Ülevaatest ilmneb, et maakonnakeskustes ja teistes väikelinnades on hoonestamata maa järele nõudlus mõnevõrra tõusnud, kuid mitte keskmine hinnatase. Kallima keskmise hinnaga müüdi maad Hajumaal Sael (128 kr/m²), Keilas (96 kr/m²) ja Maardus (79 kr/m²) ning teistest maakondadest Haapsalu (107 kr/m²), Rakvere (95 kr/m²), Kuressaare (88 kr/m²), Otepää (79 kr/m²), Valga (78 kr/m²), Rapla (77 kr/m²) ja Elva (62 kr/m²) linnas. Konjunktuur oleneb eelkõige asukohast, hinnatakse Tallinna lähedust ja looduse ilu. Eelmise ülevaatega võrreldes on analüüsis oluliselt rohkem ka hoonestatud elamumaa müüke. Elav ost-müük toimub endiselt Tallinna ümbruse väikelinnades - seal on 5-s linnas sõlmitud 185 tehingut. Tallinna-lähedaste linnade hoonestamata maa on ülejäänud väikelinnade omast 1,7 korda kallim (91 ja 54 kr/m²).

Hoonestatud ja hoonestamata elamumaa tehingud linnades

Linnad	Hoonestatud maa				Hoonestamata maa				
	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingu keskmine hind kr	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute maksumus kr	Keskmine hind kr/m ²
Tallinn	420	455611	1085	1249356	328	1177155	1799	439594252	441
Tartu	195	165203	847	534678	53	63289	1194	6472405	98
Pärnu	97	92517	954	571991	35	30882	882	11838611	427
Väikelinnad (31 linna)	429	509456	1188	195202	54	62872	1164	3407391	54
Harju väikelinnad (5 linna)	140	127627	911	487204	45	89034	1134	6563520	91

Elamumaa Tallinna linnaosades

2001. aasta analüüsiks on tehinguregistrisse laekunud 748 elamumaaiga tehtud ostu-müügi tehingut, neist 420 on tehtud hoonestatud ja 328 hoonestamata maaga. Võrreldes 2000. aastaga on analüüsis kasutatud tehingute arv stabiilne.

Sarnaselt eelneva käsitlesega, jäeti ka siin analüüsist välja:

- sugulaste vahelised tehingud;
- tehingud kinnistu mõtteliste osadega;
- tehingud kahe või enama sihtotstarbega;
- mitte ostu- müügi tehingud.

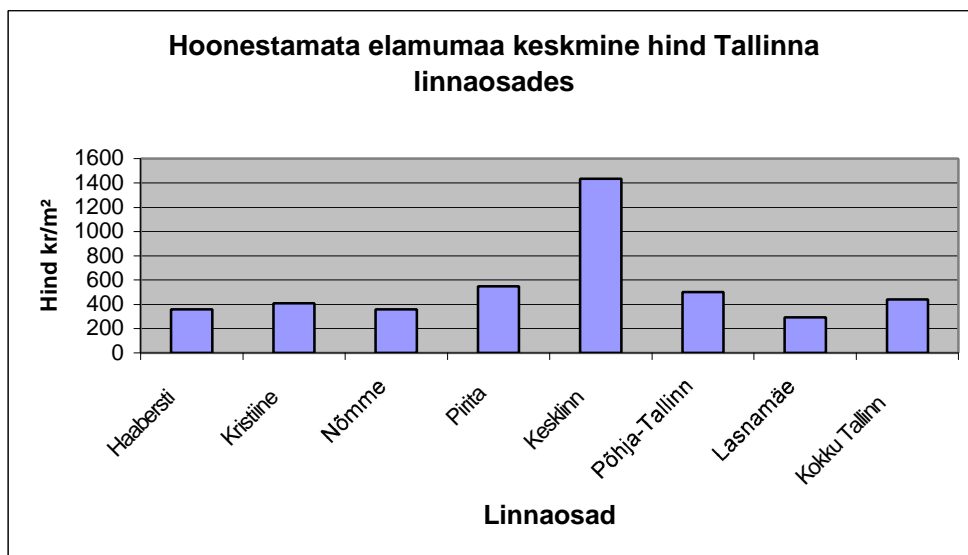
Hoonestatud ja hoonestamata tehingud Tallinna linnaosades

Linnaosad	Hoonestatud maa				Hoonestamata maa				
	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute keskmine hind kr	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute maksumus kr	Keskmine hind kr/m ²
Haabersti	59	61533	1043	1170120	196	360760	1841	106634069	353
Kristiine	40	42588	1065	1279042	14	19409	1386	7598650	409
Nõmme	118	144711	1226	1358245	28	46197	1650	15363240	356
Pirita	119	119929	1008	1098266	76	146463	1927	70399719	548
Kesklinn	54	54435	1008	1666100	11	14415	1310	19275648	1435
Põhja-Tallinn	19	16005	842	719735	2	1984	992	851600	500
Mustamäe	7	8274	1182	1108571					
Lasnamäe	4	8136	2034	540000	1	683	683	200000	293
Tallinn kokku	420	455611	1085	1249356	328	1177155	1799	439594252	441

Tabelist nähtub, et eelmise analüüsiga võrreldes on hoonestamata elamumaaiga toimunud tehingute arv kõige enam (58 võrra) suurenenud Haabersti linnaosas ja on peaaegu samavõrra (45 võrra) väiksem Pirita linnaosas. Mõnevõrra vähem on tehinguid ka Nõmmel. Märkatav on Tallinna hoonestamata maa kõrgem (20%) keskmine müügihind võrreldes eelmise perioodiga. Ilmselt tuleneb see suurelt osalt hinnatõusust Haabersti linnaosas ja sealse maamüügi suurest osatähtsusest (üle 30% kogu müüdü hoonestamata maa pindalast), samuti tehingute suuremast arvust kallis Kesklinnas.

Mustamäe linnaosas hoonestamata elamumaaiga tehinguid ei toimunud. Võrreldes eelmise analüüsiga olid hoonestamata maa krundid keskmiselt suuremad.

Hoonestatud krundid on kõige kallimad Kesklinnas, kusjuures tehingu keskmine väärtus on aga jäänud samale tasemele (võrreldes eelmise analüüsiga). Teistes linnaosades, samuti Tallinnas keskmiselt, on tehingute keskmine hind suurenenud. Müüdü kruntide keskmine pindala on suurem Kristiine, Pirita ja Lasnamäe linnaosades.

Maatulundusmaa

Tehinguregistrist valiti analüüsimiseks üle 2 ha pindalaga puhta maatulundusmaa sihtotstarbega ostu- müügid, kus müüdi kogu maa. Välja jäeti nn. “ootemaa”, kus liiga kõrge müügihind näitas selle ostmist teiseks sihtotstarbeks. Sellised maatulundusmaa müügid on seotud rannaäärse vööndiga, mis ulatub Lääne-Viru maakonnast idas kuni Läti piirini Pärnu maakonnas, Saaremaal ja Hiiumaal. Nende tehingute hinnad ulatusid kuni 200 000 kr/ha, märkimisväärsel osal neist olid ostjaiks välismaalased. Tallinna, Tartu ja Pärnu lähistel lisanduvad rannamaadele veel perspektiivsed ehitusalad linnaga piirnevates valdades.

Tehinguregistrisse laekunud maatulundusmaa ostu- müügi tehingute arv on eelmise aastaga võrreldaval tasemel, olles eelmisest veidi suurem. Kuigi jätkub metsamaaga tehtud tehingute ilmne ülekaal (metsamaad müüdi 55 % maatulundusmaast), võib märgata selget nõudluse kasvamist ja sellega seotud hinnataseme tõusu põllumaa osas. Põllumaad müüdi ca 29 % maatulundusmaast. Kõige rohkem põllumaad müüdi Viljandi (3029ha), Järva (2703ha), Pärnu (2751ha), Jõgeva (2176ha) ja Tartu (2044ha) maakondades. Selge suunitlusega põllumaa ostu- müügi tehingud on seotud maakondadega, kus traditsiooniliselt on tugevam maaviljeluse tase ja põllumaa kvaliteet kõrgem (Järva, Tartu, Jõgeva ja Lääne-Viru). Puhta põllumaa nõudlus on suhteliselt väike ja selle müügihind madal sellisel tugeval põllumajandusmaakonnal nagu Viljandi. Põllumaa müügid praktiliselt puuduvad Ida-Viru maakonnas nii sellel kui eelmistel aastatel. Põhjuseks on asjaolu, et

põhiline suuremate põldudega piirkond jääb kaevanduspealsele alale, mis on põllumajanduslikuks kasutamiseks perspektiivitu langatuste tõttu. Selgemad ostupiirkonnad kõrgema põllumaa hinnaga on seotud valdadega, kus on säilinud tugevad ühistulised põllumajandusettevõtted, millised kasutavad suuri põllumassiive – Oisu, Väätsa, Ambla ja Kareda vald Järva maakonnas, Ülenurme, Rannu ja Luunja vald Tartu maakonnas, Väike-Maarja vald Lääne-Viru ja Põltsamaa vald Jõgeva maakonnas.

Suuremad metsamaa tehingupinnad on endiselt Pärnu (6318 ha), Viljandi (6078 ha) ja Rapla (4242 ha) maakondades. Endiselt eelistatakse metsamaad, kus vähemalt osa metsa on raieküps. Sellise metsamaa õiget hinda väljendavad väiksemad puhta metsamaa müügid (3-10 ha), mille hind on 60 000 – 65 000, üksikjuhtudel kuni 85 000 kr/ha. Jälgitavad on ka tehingud, milles juba raiutud metsaga maad müüakse 3000-4000 kr/ha või isegi 200-1500 kr/ha. Valdavalt müüakse metsamaad siiski hinnaga 6000-15 000 kr/ha, tavaliselt müüakse siis mingil pinnal ka teisi kõlvikuid. Maatulundusmaa ostu- müügi tehingute iseloomustamiseks on koostatud 2 tabelit: kogu maatulundusmaa (kõik kõlvikud) jaoks tabel “Maatulundusmaa tehingud” ja metsaga metsamaa või põllumaa jaoks tabel “ Põllu ja metsamaa tehingud”. Viimasesse on sorteeritud tehingud, kus põhikõlviku (põllu- või metsamaa) kõrval muude kõlvikute osatähtsus on alla 10%.

Maatulundusmaa tehingud

Maakonnad	Hoonestatud				Hoonestamata				
	Tehingute arv	Pindala ha	Keskmine pindala ha	Tehingute keskmine hind kr	Tehingute arv	Pindala ha	Keskmine pindala ha	Tehingute maksumus kr	Keskmine hind kr/ha
Harju	30	243	8,1	1002671	461/139*	3274	23,6	32640120	12327
Hiiumaa	15	97	6,5	280533	132/102*	1342	13,2	9707481	8871
Ida-Viru	9	113	12,6	130000	100/89*	1770	19,9	16433116	10020
Jõgeva	31	732	23,6	186155	299/275*	4381	16,5	31222869	8202
Järva	32	1066	33,3	292012	306/297*	5836	19,7	51982051	12472
Lääne-Viru	29	296	10,2	257966	146/110*	2075	19,8	17149172	9132
Lääne-Viru	38	675	17,8	189888	262/233*	4043	17,4	31767274	10061
Põlva	53	918	17,3	145172	232/198*	2843	14,4	23458365	11666
Pärnu	89	1235	13,9	176628	469/370*	7237	19,6	53318269	9257
Rapla	46	794	17,3	193776	204/187*	4359	23,3	35751527	10065
Saaremaa	26	230	8,9	290517	271/179*	2478	13,8	17305360	9048
Tartu	53	720	13,6	207759	199/169*	3180	18,8	19882698	7993
Valga	47	949	20,2	223208	222/201*	4612	22,9	37701057	8443
Viljandi	81	1836	22,7	195826	280/262*	8022	30,6	69918122	11311
Võru	54	876	15,9	141205	293/269*	3560	13,2	38076118	11497
Kokku	633	10780	16,1	260888	3876/3075*	59012	19,1	486313599	10024

* Esimene arv näitab tehingute koguarvu ning teine analüüsiks kasutatud tehingute arvu.

Põllu- ja metsamaa tehingud

Maakonnad	Põllumaa					Metsamaa				
	n	pindala ha	keskmise pindala ha	tehingute maksumus kr	keskmise hind kr/ha	n	pindala ha	keskmise pindala ha	tehingute maksumus kr	keskmise hind kr/ha
Harju	9	139	15,5	741300	5181	59	1085	18,4	15762693	22959
Hiiu	5	142	28,4	349582	2387	65	669	10,1	5122973	8887
Ida-Viru	2	56	28	178000	2096	67	1054	15,7	17363621	14748
Jõgeva	49	904	18,5	3074529	3742	117	1331	11,4	14023067	10755
Järva	55	1018	18,2	4638257	4883	124	1611	13	24644591	18586
Lääne	5	64	12,7	246520	3275	44	816	18,5	9538045	13889
Lääne-Viru	38	731	19,2	2889025	4256	94	1244	13,3	14866575	14701
Põlva	11	177	16,1	747560	3921	38	299	7,9	3419000	14447
Pärnu	22	366	16,6	868290	2489	152	2159	14,2	21555344	12413
Rapla	11	146	13,4	462115	3552	78	1414	18,1	16562239	14319
Saare	15	339	22,6	295992	1019	75	762	10	8436596	11601
Tartu	34	570	16,8	3966542	5655	29	260	9	3236649	13648
Valga	5	66	13,3	167583	2684	46	636	13,8	10068925	14671
Viljandi	17	370	21,8	1007120	2655	79	1321	16,7	19311492	20142
Võru	3	33	11,1	186320	3531	80	706	8,8	10449000	15317
Kokku	281	5121	18,1	19818735	3422	1147	15367	13,3	194360810	14739

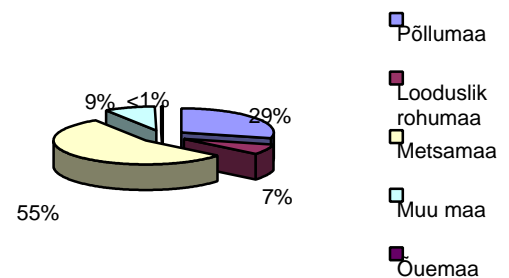
Viimasest tabelist selgub, et praktiliselt metsaga metsamaa keskmine müügihind on 14 739 kr/ha, mis on eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra kõrgem. Põllumaa keskmine hind on 3422 kr/ha, mis oleks oluliselt kõrgem (ca 3600 kr/ha) Saaremaad välja jättes.

Saaremaal oli ühest piirkonnast suur arv ebanormaalselt madala hinnaga (1000 kr/ha ja alla selle) müüke, mis kujundasid ka maakonna keskmise.

2001. a. müüdnud maatulundusmaa kõlvikuline jaotus

Kõlvik	Pindala ha
Põllumaa	23687
Looduslik rohumaa	5729
Metsamaa	45030
Muu maa	7178
Õuema	283
Kokku	81907

Müüdnud maatulundusmaa kõlvikute järgi

Äri- ja tootmismaa

2001. aasta analüüsis oli ärimaa tehinguid kokku 314, neist hoonestamata maaga 26% - sealhulgas Tallinnas 87, neist 33% hoonestamata maaga, Tartus vastavalt 35 ja 34%, Pärnus 20 ja 25% ning teiste maakondade linnades 172 ja 21%. Kokku laekunud ja analüüsitud tehingute suure vahe peamine põhjus oli kahe sihtotstarbega (äri- ja elamumaa või äri- ja tootmismaa) maa suur müügi arv. Tehingute suhe asukoha järgi oli järgmine: Tallinnas 28%, Tartus 11%, Pärnus 6%, maakondades ja väikelinnades

55%. Kuna tehingute arv Pärnus ja Tartus oli suhteliselt väike, võib hinnatase olla juhuslikku laadi. Seetõttu, samuti väikeste muutuste tõttu, ei saa hoonestamata ärimaa hinna muutumise kohta põhjendatud järeldusi teha. Üldiselt näitas ärimaa hind tõusu ning diferentseerumise tendentsi.

Ärimaa tehingud

Maakonnad, linnad	Hoonestatud maa				Hoonestamata maa				
	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute keskmine hind kr	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute maksumus kr	Keskmine hind kr/m ²
Tallinn	58	203312	3505	7350787	29	143466	5124	132997205	814
Tartu	23	92977	4042	2737750	12	66881	5573	25614950	554
Pärnu	15	159222	10615	2375214	5	19118	3824	1678400	129
Maakonnad, väikelinnad	136	775626	5703	1615488	36	283536	7876	23578216	126

Tootmismaa tehinguid laekus tehinguregistrisse oluliselt rohkem (231 hoonestatud ja 52 e 19% hoonestamata maaga) võrreldes eelmise analüüsiga. Analüüsiks sobimatute tehingute suurt arvu põhjustas (nagu ärimaagi puhul) kahe sihtotstarbega maamüükide rohkus. Tootmismaa tehingute geograafia on kaldunud

maakondade ja väikelinnade kasuks – 67% on toimunud maakonnalinnades ja maakondades hajaasustuses, 21% Tallinnas ning 12% Tartus ja Pärnus kokku. Analüüsitud hoonestamata tootmismaa tehingute väikese arvu tõttu hinnamuutuste kohta põhjendatud järeldusi teha ei saa. Näib, et 1m² hind Tallinnas on jäänud samale tasemele, maakonnalinnades ja hajaasustuses on aga suurenenud.

Tootmismaa tehingud

Linnad ja maakonnad	Hoonestatud maa				Hoonestamata maa				
	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute keskmine hind kr	Tehingute arv	Pindala m ²	Keskmine pindala m ²	Tehingute maksumus kr	Keskmine hind kr/m ²
Tallinn	46	392453	8532	6066502	13	5435	418	2439170	244
Tartu	19	119857	6308	1961935	2	69	35	12968	182
Pärnu	11	51741	4704	919242	2	4172	2086	1557300	275
Maakonnad, väikelinnad	155	2137448	13790	1215183	35	179457	5127	3300757	43

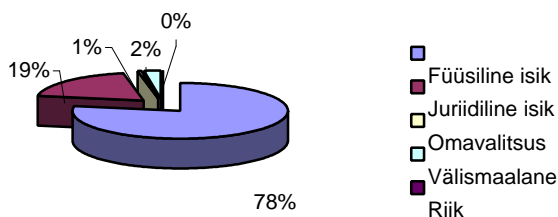
Kinnisvaratehingutes osalejate struktuur

Kinnisvaratehingutes osalevad müüjate ja ostjatena valdavalt eraisikud (füüsilised isikud) vastavalt 77,9 ja 31,3%. Müüjaist on juriidilisi isikuid 19%, ostjaist 35%. Füüsilistest isikutest on eraldi välja toodud välismaalased,

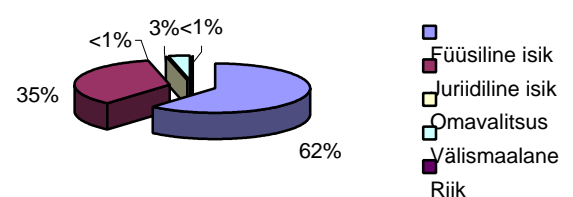
müüjaist oli neid 2,3%, ostjaist 3,4%, viimane arv on veidi väiksem, kui eelmisel aastal (3,8%). Riigi ja omavalitsuse osalus ostu- müügi tehingus on jäänud praktiliselt eelmise aasta tasemele.

Osalejad	Füüsiline isik	Juriidiline isik	Oma- valitsus	Välis- maalane	Riik	Kokku
Müüjad	9076	2214	80	267	13	11650
Ostjad	7159	4079	7	391	14	11650

Müüjad % koguarvust

Ostjad % koguarvust

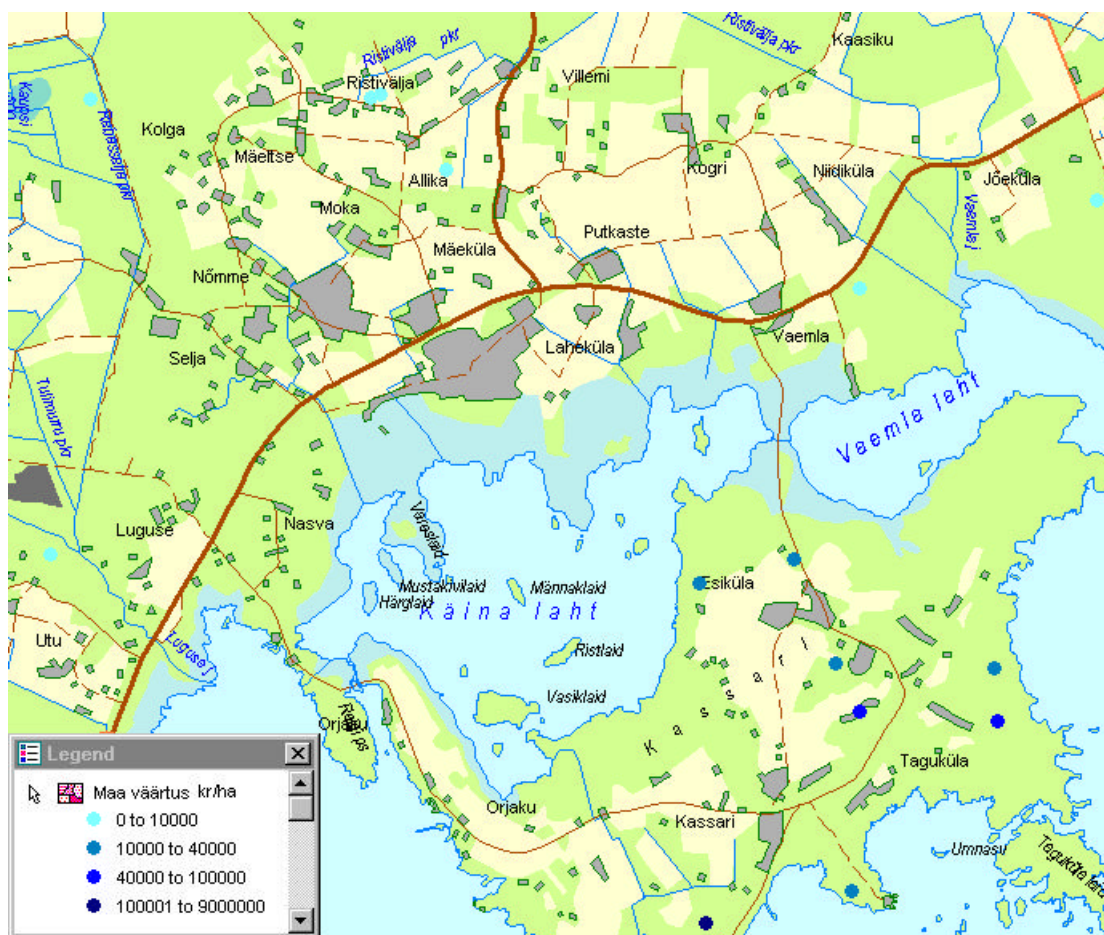

Hiiumaal, Käina lahe ümbruses 2001. aastal toimunud tehingute kaart

Tehinguregistri andmeid on koordinaatidega täiendatud. Igale kinnisvaratehingule on lisatud üks koordinaat, mis asub hoonestatud või pindalaliselt kõige suuremal maatükil. Koordinaatide abil on võimalik suvalise piirkonna kohta koostada tehingute kaarte ja tehinguandmete väljavõtteid. Tehingute kaardil on asukohtade järgi võimalik kajastada ka tehingu andmeid, näiteks maa hinda, sihtotstarvet, pindala ja koostada teemakaarte. Tulevikus soovime vastavat teenust pakkuda Interneti vahendusel.

Käesolevas töös esitatakse tehingute kaart Hiiumaal Käina lahe ümbruses toimunud tehingute kohta. See piirkond on aktuaalne, kuna viimase korralise maa-hindamise käigus toimus seal suur maa maksustamishinna kasv. Nagu kaardilt näha, on mere ääres maatulundusmaa hinnad tunduvalt kõrgemad kui sisemaal ja seega on ka eraldi tsoonide moodustamine mere ääres põhjendatud.

Edaspidi esitame tehingute kaardi või teemakaardi kõige aktiivsema, väärtuslikuma või muu olulise piirkonna kohta.

Ehitised – potentsiaalne kinnisvara

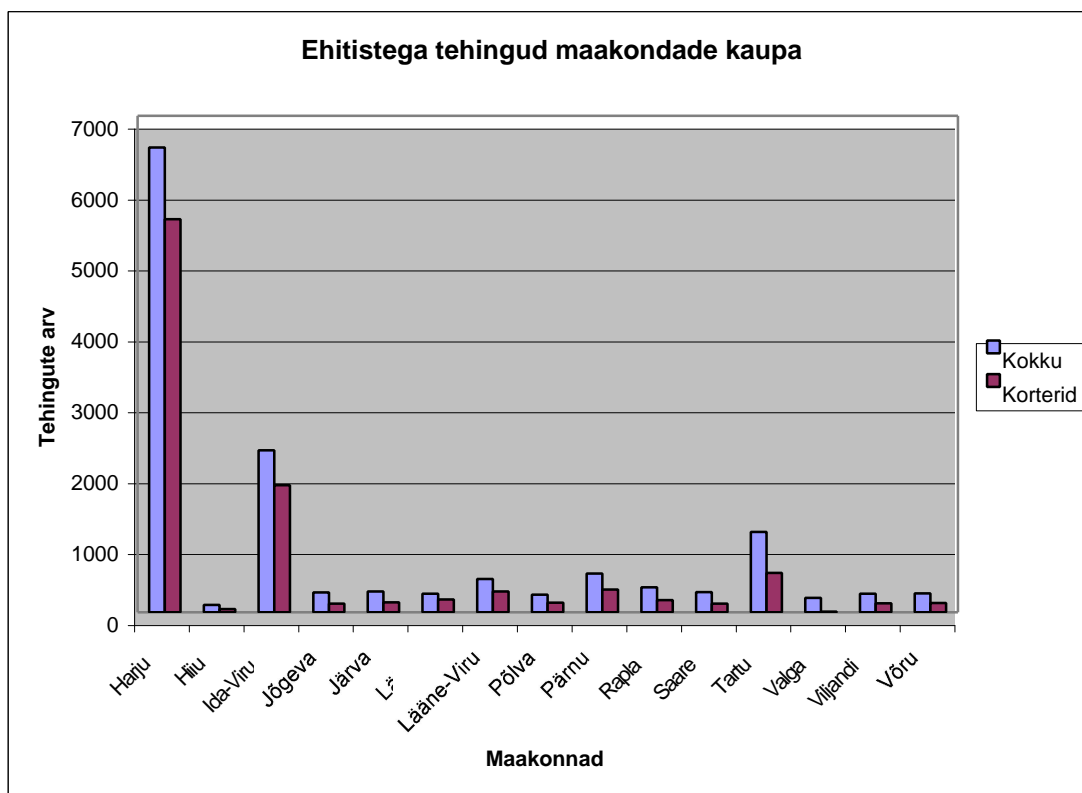
20.04.2001 jõustus Justiitsministri 6. aprilli 2001. a määrus nr 38 “Ehitise kui vallasasja või selle osa võõrandamise tehingu õiendi sisu ning esitamise kord” ning sellest ajast saadavad notarid Maa-ametile ehitiste kui vallasasjade tehinguinformatsiooni. Aasta lõpuks oli

registrisse laekunud 13540 tehingut, nendest 9686 korteritega. See on hääbuv turusegment, kuna mingi aja möödudes registreeritakse kõik ehitised kui vallasasjad ümber kinnisasjadeks.

Tehingud ehitistega alates 20.04.2001*

Maakonnad	Tehinguid kokku	Sh korteritega
Harju	6551	5540
Hiiu	103	43
Ida-Viru	2283	1794
Jõgeva	279	123
Järva	295	142
Lääne	264	180
Lääne-Viru	469	294
Põlva	246	136
Pärnu	545	321
Rapla	354	171
Saare	285	123
Tartu	1133	556
Valga	205	9
Viljandi	260	125
Võru	268	129

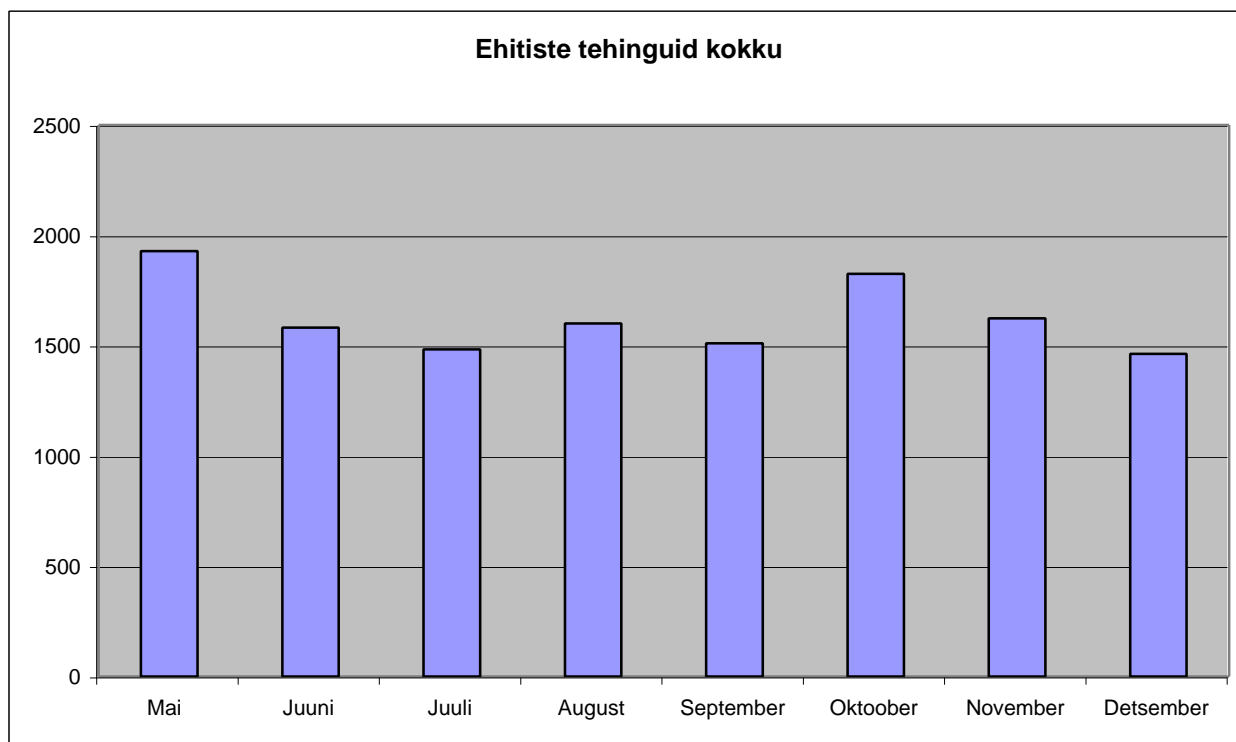
* tehingute arv ei ole täielik, kuna kõigilt notaritelt ei jõua kõik andmed veel Maa-ametini

Kui kinnisvaratehingutest on Harjumaa osakaal ~1/3, siis ehitiste kui vallasasjadega on osakaal ~1/2, kuna maareform on Tallinnas korterelamute osas väga aeglaselt edenenu.

Tehingute arv kuude lõikes

Kuu	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
Tehinguid kokku	1929	1582	1483	1601	1511	1826	1623	1463

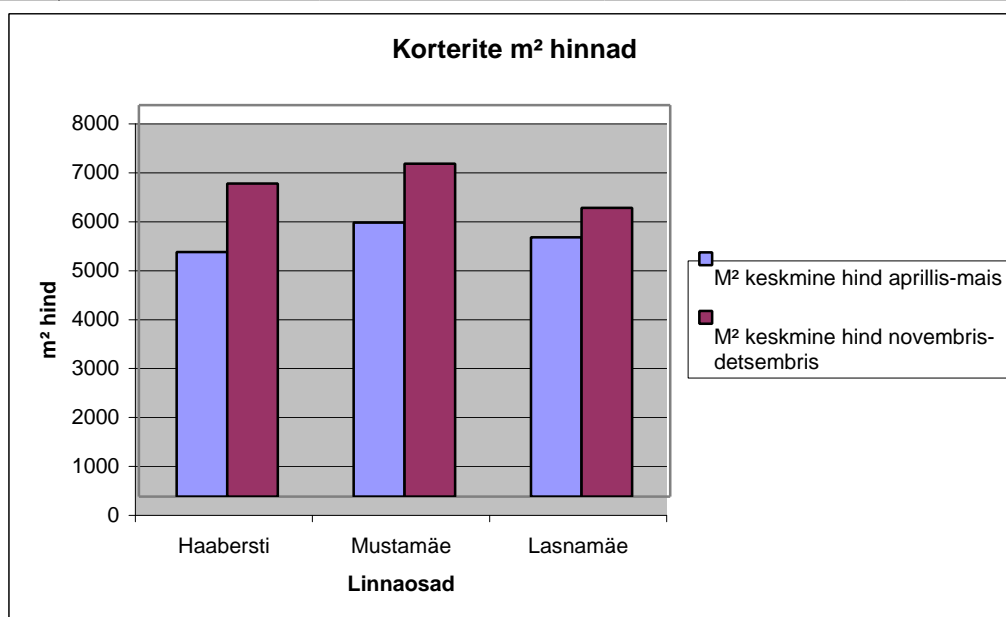
Korteritehingud Tallinnas

Tehingute arv võimaldab juba koostada lihtsamaid analüüse piirkondade kohta, kus on palju tehinguid sarnaste objektidega. Käesolevas ülevaates oleme vaatluse alla võtnud Tallinna äärelinna 35-55 ruutmeetri suuruste, ehk enamõutud kahetoaliste korterite tehingud.

Analüüsist on välja jäetud korterid ruutmeetri hinnaga alla 3000 kr, sest need ei pruugi olla vabaturu tehingud või

on korter amortiseerunud ja hinnaga üle 9000 krooni, sest need võivad olla juba uusehitised. Kasutatud ei ole ka tehinguid, mis on tehtud mõttelise osaga korterist ja ei ole ostud-müügi tehingud.

Linnaosad	M ² keskmine hind aprillis-mais	Kasutatud tehingute arv	M ² keskmine hind novembris-detsembris	Kasutatud tehingute arv
Haabersti	5000	25	6400	14
Mustamäe	5600	51	6800	39
Lasnamäe	5300	62	5900	45

Kui võtta analüüsi aluseks ka korterid m² hinnaga alla 3000 kr ja üle 9000 kr on tulemused järgmised:

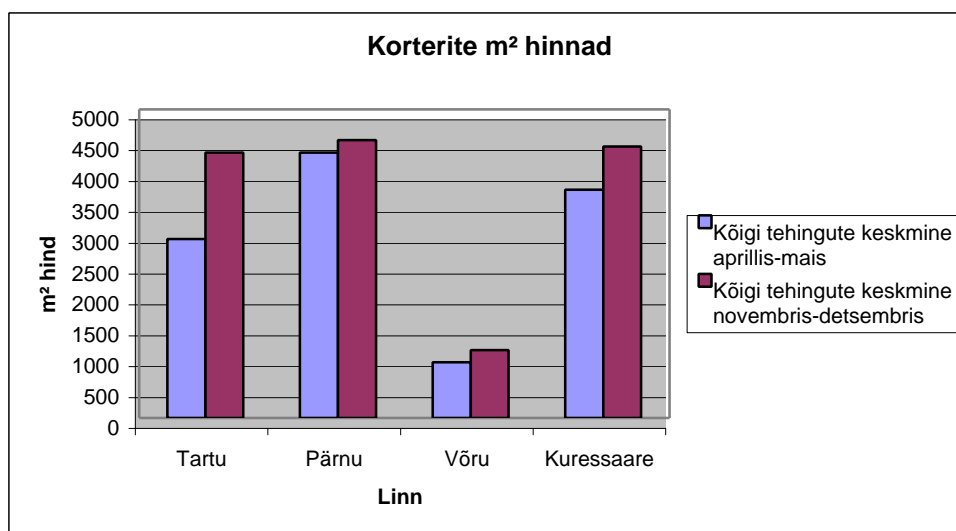
Linnaosad	Kõigi tehingute keskmine aprillis-mais	Tehinguid kokku	Kõigi tehingute keskmine novembris-detsembris	Tehinguid kokku
Haabersti	4800	30	6300	15
Mustamäe	5300	57	6900	41
Lasnamäe	5000	66	5500	52

Kui kevadel olid vaatluse all olnud linnaosades tehingute hinnad veel alla 6000 kr/m², siis aasta lõpuks oli Mustamäel hind lähenemas juba 7000 kr piirile, hinnatõus on olnud üle 20 %. Hindade tõusu peamisteks põhjusteks on kindlasti pankade laenupoliitika ja

pakkumise-nõudluse tasakaalu puudumine. Laenuintressid on aasta jooksul langenud mitu protsenti ja alternatiiv osta uus korter peaaegu puudub.

Korterite tehingud maakondade keskustes

Linnad	Kõigi tehingute keskmine aprillis-mais	Tehinguid kokku	Kõigi tehingute keskmine novembris-detsembris	Tehinguid kokku
Tartu	2900	25	4300	24
Pärnu	4300	10	4500	15
Võru	900	13	1100	5
Kuressaare	3700	5	4400	5

Sarnaselt Tallinna korterite hindadega on hinnad tunduvalt tõusnud ka mujal Eestis. Seda eriti märgatavalt Tartus, kuid siin on kindlasti määravaks ka väga odavad tehingud. Kui kevadel oli müüdnud kortereid hinnaga alla 300 kr/m² 3 tk, siis aasta lõpus oli neid analüüsis ainult 1.

Kui need odavad tehingud analüüsisist välja jätta, on keskmine hind kevadel 3200 kr/m² ja aasta lõpus 4500 kr/m². Pärnus ja Kuressaares sellised odavad tehingud puuduvad.

Kokkuvõte

Tänu järjest suurenevale tehingute arvule ja ehitiste tehinguandmete lisandumisele, on ka meie seekordne turuülevaade eelmisest sisukam.

Meie eesmärgiks on tehinguregistri ja turuülevaadete abil aidata kaasa stabiilse kinnisvaraturu tekkimisele Eestis.

Kõik Teiepoolsed käesoleva ülevaate ning tehinguregistri kohta käivad ettepanekud, kommentaarid ja küsimused on teretulnud.

Kui Teid huvitab täpsem kinnisvara või ehitiste tehinguid puutuv teave, siis pöörduge aadressil:

EV Maa-amet
Kinnisvara hindamise büroo
Mustamäe tee 51
10602 Tallinn
Telefon 665 0623, 665 0622
e-mail: Rein.Lehtveer@maaamet.ee, Andres.Juss@maaamet.ee
www.maaamet.ee